

A Régiók Bizottsága véleménye – A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia

(2010/C 232/04)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA A KÖVETKEZŐ AJÁNLÁSOKAT FOGALMAZTA MEG:

- Az európai makrorégiók kialakulása nem egyértelmű kérdés. A régiók és a helyi közösségek szempontjából szükség van a köztük lévő együttműködés elmélyítésére, az EU különféle politikai területeit felölelő kiterjesztésére, és több szakpolitikai területet is érintő jellegének megteremtésére. A makrorégióknak nem szabad új intézményi szintté válniuk az EU és a tagállamok között, hanem a régiók, tagállamok és az EU együttműködési eszközei kell, hogy legyenek.
- A stratégia végrehajtásakor nagyobb figyelmet kellene szentelni a stratégia külső dimenziójával kapcsolatos kérdéseknek. A balti-tengeri stratégia sikeres végrehajtása harmadik országok bevonásától függ. Például a környezetvédelmi, közlekedési, logisztikai és nemzetbiztonsági kérdéseket illetően az EU külső határain átnyúló együttműködésre van szükség.
- A régióknak a közlemény elfogadásának időpontjában nem szántak vezető szerepet a 78 zászlóshajó projekt egyikében sem, pedig éppen a zászlóshajó projektek azok, ahol a régiók jelentős szerepet játszhatnának.
- A Régiók Bizottsága meglelégedéssel nyugtázza az Európai Unió költségvetésébe a Parlament kérésére a stratégia előmozdítására beépített előirányzatot. Az RB megítélése szerint az előirányzat – bár a szűkségletekhez képest szerény – bátorító kezdet, és reméli, hogy az elkövetkező években növelik majd.
- A Régiók Bizottsága megjegyzi, hogy a közlemény nem foglalkozik sokat a stratégia végrehajtási folyamatának felvázolásával. A balti-tengeri stratégia kísérleti projektnek tekinthető az újfajta makroregionális stratégiai együttműködés területén, ahol elsőrendű a különböző kormányzati szintek elkötelezettsége és azok összehangolt működése. A Régiók Bizottsága arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy elsősorban a közleményben foglaltak rugalmas, de céltudatos végrehajtására és irányítására helyezze a hangsúlyt.

Előadó:	Pauliina HAIJANEN, a Délnyugat-finnországi Regionális Tanács tagja (FI/EPP)
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról
	COM(2009) 248 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

1. A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia (COM(2009) 248 végleges) fontos dokumentum az Európai Unió fejlődése szempontjából. Keretet teremt a regionális együttműködés számára a Balti-térségben, ugyanakkor megnyitja az utat a makrorégiók kialakulása előtt az Európai Unióban. Az Európai Unió bővítése elősegítette a makrorégiók politikai létrejöttét. A földrajzi értelemben egymáshoz közeli tagállamok közös kihívásokkal és célkitűzésekkel néznek szembe, amelyekre a regionális együttműködés keretében keresett megoldások révén adnak választ.
2. Az európai bizottsági közlemény megjegyzi, hogy bár a balti-tengeri régió igen heterogén terület, az érintett országok számos közös érdeket képviselnek, és számos tekintetben függenek egymástól. Megjegyzi továbbá, hogy a balti-tengeri régió mintáértékű lehet a regionális együttműködés terén, ahol új ötleteket és megközelítéseket lehet kipróbálni, majd idővel továbbfejleszteni, mintegy a helyes gyakorlatok példjaként. A Régiók Bizottsága rámutat arra, hogy a stratégiának támogatnia kell az EU kohéziós politikai célkitűzéseit. Regionális és szubregionális szinten jelentős különbségek vannak a közszolgáltatás- és infrastruktúra-ellátottság terén.
3. A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia elsősorban az EU belpolitikájának kérdése, és mind az EU hatáskörébe tartozó, mind pedig ezen kívül eső intézkedéseket is érint. A stratégia megvalósítása során a cél a hatékonyabb politikaköordinációnak és a hatékonyabb jogalkotásnak egy integrált megközelítés alkalmazása révén történő ösztönzése.
4. A közleményben az Európai Bizottság megállapítja: „A közösségi programok jobb koordinálása és stratégiaibb szemléletű felhasználása kulcsfontosságú összetevő, különösen a válság idején, annak biztosítása érdekében, hogy a régióban megvalósuló finanszírozás és a politikák teljes mértékben hozzájáruljanak a stratégiához.” Már több ízben hangsúlyozták, hogy a stratégiának többletértéket kell hoznia az EU számára. A hatályos pénzügyi és jogi keret is kínál lehetőségeket a hatékonyabb fellépésre a szorosabb együttműködés és koordináció révén.
5. A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia fontos dokumentum nemcsak a Balti-térség, hanem az Európában kialakuló egyéb makrorégiók számára is. A Balti-tenger kísérleti terület az európai makrorégiók kialakulása szempontjából. A Balti-térségben a stratégia ösztönzése és megvalósítása terén elért megoldások modellként fognak szolgálni, illetve bevált gyakorlatot teremtenek majd a további potenciális makrorégiók számára. A balti-tengeri régió regionális és helyi szereplői gyakorlatokat fognak teremteni Európa egyéb régiói számára. Az Európai Bizottság például jelenleg stratégiai dokumentumot dolgoz ki a Dunamedence számára. Hasonlóképpen arról is vita folyik, hogy szükség van-e ehhez hasonló stratégiai dokumentumokra egyéb makrorégiók számára.
6. Az európai makrorégiók kialakulása nem egyértelmű kérdés. A régiók és a helyi közösségek szempontjából szükség van a köztük lévő együttműködés elmélyítésére, az EU különféle politikai területeit felölelő kiterjesztésére, és több szakpolitikai területet is érintő jellegének megteremtésére. A makrorégióknak nem szabad új intézményi szintté válniuk az EU és a tagállamok között, hanem a régiók, tagállamok és az EU együttműködési eszközei kell, hogy legyenek. A makrorégiók csak akkor hozhatnak többletértéket az európai integráció számára, ha elmélyítik az együttműködést a nemzeti, illetve a helyi és regionális szintek között, és így hatékonyabb uniós politikát eredményeznek.
7. A közlemény szerint a makrorégió kiterjedése változó, a témától függően. Lényegében egy nyolc tagállamot magában foglaló, Unión belüli stratégiáról van szó. A közlemény ugyanakkor azt is hangsúlyozza, hogy számos regionális kihívás megválaszolása érdekében az EU-nak és Oroszországnak is szorosan együtt kell működni. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy Norvégia is fontos külső partner a balti-tengeri együttműködésben. Ezenkívül Fehéroroszországgal is konstruktív együttműködésre van szükség.

Külső dimenzió

8. Bár a regionális stratégiák Unión belüli stratégiák, ugyanolyan fontosak a makrorégiókkal határos, nem uniós országok számára is. Két olyan állam van a Balti-térségben, amelyek közvetlenül határosak a balti-tengeri régióval: Norvégia és Oroszország. Norvégia már jelenleg is kapcsolódik a balti-tengeri régióhoz, mégpedig az EGT-megállapodás révén. A megállapodás Norvégiát az EU belső piacához kapcsolja. Norvégia helyzete nem fog változni ebben a tekintetben. A balti-tengeri stratégia azonban olyan politikai területeket is magában foglal, amelyeket nem szabályoz az EGT-megállapodás. Az egyik ilyen terület az Európai Unió tengerpolitikája, amely nagy jelentőséggel bír Norvégia számára, és amelynek végrehajtásában Norvégia kulcsfontosságú szerepet játszik.

9. Oroszország helyzete és EU-hoz fűződő viszonya már más kérdés. Ezt a kapcsolatot külön megállapodások és programok szabályozzák. A kapcsolat alapját az Orosz Föderáció és az EU és tagállamai között kötött Partnerségi és Együttműködési Megállapodás (1994) képezi. Ezenkívül Oroszország és az EU között számos egyéb megállapodás létezik specifikus tárgyköröket illetően. A felek politikai konzultációs mechanizmust is alkalmaznak. A megállapodások végrehajtásában nem értek el a várakozásoknak megfelelő előrelépést, és – az e téren tett erőfeszítések dacára – az együttműködési és partnerségi megállapodást sem sikerült felülvizsgálni.

10. Oroszország és az EU kapcsolata a balti-tengeri régióban nagyrészt kétoldalú kapcsolatokon és programokon alapul.

11. A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló európai bizottsági közlemény külön hangsúlyozza az EU Északi Dimenzióra vonatkozó politikáját. Megállapítja, hogy „... a harmadik országokkal ápolt kapcsolatokat elsősorban az Északi Dimenzió szerint kell fenntartani, amennyiben hasznos, alternatív csatornák igénybevételével”.

12. Az Északi Dimenzióra vonatkozó politika mint uniós politikai stratégia kiegészíti a balti-tengeri stratégiát. Izland is ezen keresztül kapcsolódik be a balti-tengeri együttműködésbe.

13. A stratégia végrehajtásakor nagyobb figyelmet kellene szentelni a stratégia külső dimenziójával kapcsolatos kérdéseknek. A Balti-tenger külső dimenzióját területi szempontból ki kellene szélesíteni, hogy magában foglalja a Balti-térség vonzáskörzetéhez tartozó országokat, azaz Fehéroroszországot és Ukrajnát. A szóban forgó államoknak a stratégia végrehajtásába való szorosabb bevonása segítené abban, hogy ezek az országok közelebb kerüljenek az európai értékekhez.

14. A balti-tengeri stratégia sikeres végrehajtása harmadik országok bevonásától függ. Például a környezetvédelmi, közlekedési, logisztikai és nemzetbiztonsági kérdéseket illetően az EU külső határain átnyúló együttműködésre van szükség. A balti-tengeri régió energiapolitikája szintén a balti-tengeri politika egyik olyan területét jelenti, amely átível az EU külső határain.

15. A balti-tengeri stratégia gyakorlati végrehajtása helyi szintű projektek formájában történik. Ez nem feltétlenül jelent átfogó politikai kapcsolatokat. Pontosan a helyi szintű projektek kontextusában kínálkozik alkalom arra, hogy demonstráljuk például az Oroszországgal folytatott együttműködésből származó kölcsönös előnyöket.

16. A régiókra és helyi közösségekre fontos szerep hárul a stratégia belső és külső dimenziójának végrehajtásában. A régiók és helyi közösségek számos olyan partnerségben vesznek részt, amely átível az EU külső határain. A testvérvárosi kapcsolatok például lehetőségeket kínálnak a stratégia különféle elemeinek kiaknázására. A stratégia fejlesztését elősegítendő, az EU-nak és a régió egyéb szereplőinek meg kellene keresniük és tervezniük azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével – a végrehajtás javítása érdekében – a stratégia külső dimenziója erősíthető.

17. A balti-tengeri régióban az EU szokásos finanszírozási programjait és eszközeit használják. Külön kihívást jelent ezen eszközök oly módon történő használata, hogy azok a balti-tengeri stratégia keretében meghatározott célokat szolgálják. Ez annál is fontosabb, mivel az Európai Bizottság közleménye nem tartalmaz külön finanszírozásra vagy egyéb kiegészítő forrásokra vonatkozó javaslatokat. Fontos annak biztosítása, hogy az erre célra rendelkezésre álló uniós forrásokat most és a következő tervezési időszakban is teljes mértékben fel lehessen használni a stratégia céljainak megvalósítása érdekében.

18. A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia a szubszidiaritás elvének alkalmazásán alapul, és ez így is van rendjén. Másképp fogalmazva: a stratégia feladata, hogy elsősorban olyan kérdésekkel foglalkozzon, amelyek nem oldhatók meg csupán tagállami vagy helyi szinten. A közlemény a stratégia prioritásait négy fő feladatkörben határozza meg:

- fenntartható környezetet kell kialakítani,
- erősíteni kell a régió jólétét,
- fokozni kell a régió elérhetőségét és vonzerejét,
- fokozni kell a régióban a védelmet és a biztonságot.

19. A stratégia végrehajtásához az európai bizottsági közlemény külön cselekvési tervet is tartalmaz. A cselekvési terv három szintből áll. Először is négy pillért határoz meg, amelyek a fentiekben azonosított négy fő kihívásnak felelnek meg. A pilléreket 15 prioritási területre osztják, amelyekhez 78 zászlóshajó projekt tartozik. A prioritási területeket a stratégia végrehajthatóságának szempontja alapján választották, vagy azért, mert ösztönzik a célok megvalósítását, vagy azért, mert lehetőséget kínálnak a balti-tengeri régió fő kihívásainak megválaszolására. Az érintett témák általános jellegűek és gyakran igen sokrétűek. A zászlóshajó projektek ezzel szemben konkrétak és gyakorlatibb jellegűek.

20. A stratégia előkészítésének részeként az Európai Bizottság széles körű konzultációkat tartott az érdekelt felekkel, amelyeknek három fő összetevője volt: a régió kormányaitól és más hivatalos szerveitől származó tájékoztatók; az érdekelt felek rendezvényei, ahol a tisztviselők, a nem kormányzati szervezetek és a privát szféra képviselői megoszthatják tapasztalataikat; nyilvános konzultáció az Európa honlapon, amelyben a balti-tengeri régió számos szereplője vett részt.

21. Összesen 109 érdekeltcsoport vett részt a konzultációs folyamatban, ideértve a régió összes (8) tagállamát és a három nem uniós államot (Oroszország, Norvégia és Fehéroroszország). Ezenfelül 48 kormányközi szervezet, illetve 31 regionális és helyi önkormányzat ismertette álláspontját, csakúgy mint a magán-szektor 19 képviselője. A konzultációs folyamat keretében a regionális szereplők számos ötlettel és javaslattal álltak elő a stratégia előkészítését illetően.

22. A konzultációs folyamatban részt vevő felek, különösen a szervezetek, valamint a helyi és regionális önkormányzatok képviselői számára folyamatos lehetőséget kellene kínálni a stratégia kidolgozásában való részvételre. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy komoly figyelmet kell szentelni a közlemény, illetve az azt kísérő cselekvési terv értékelésének és nyomon követésének. A közleményben foglalt javaslat, azaz, hogy rendezzenek éves fórumot, üdvözlendő, azonban nem elég ambiciózus. Az RB úgy véli, hogy az értékelésnek folyamatosnak kellene lennie, és nyitva kellene állnia minden részt venni kívánó érdekelt előtt.

23. A konzultációs folyamat alapján az Európai Bizottság arra a következtetésre jut, hogy nincs szükség új intézményekre a stratégia végrehajtásához. Számos együttműködési forma létezik a balti-tengeri régióban, és nincs szükség újak létrehozására, ami csak növelné az adminisztratív költségeket, anélkül hogy hozzájárulna a hatékony fellépéshez. Több száz különböző szervezet és hálózat létezik a balti-tengeri régióban. Ezek közül számosat a hidegháborús rendszer összeomlása után, az 1990-es évek elején hoztak létre abból a célból, hogy segítsék az uniós tagságra törekvő államokat az európai együttműködéshez való alkalmazkodásban.

24. A régióban nagyszámú szervezet és hálózat működik, de sokuk már elvesztette létjogosultságát, és a 2004-es bővítés óta nem tölt be valódi szerepet. Az eredetileg a tagság elősegítésére létrehozott szervezeteknek nem mindig sikerült új szerepet és feladatokat találniuk maguknak. A balti-tengeri stratégia és végrehajtása új feladatokat kínálhat e szervezetek számára. Valamennyi érintettnek közösen kell átgondolnia és felmérnie, mennyire alkalmas egy hálózat a balti-tengeri stratégia végrehajtására.

25. A szervezetek és hálózatok aktivizáláshoz széles körű tájékoztató és kommunikációs kampányra van szükség a stratégia tartalmáról és az általa kínált lehetőségekről. Az Európai Bizottság a javaslatában nem hívja fel a figyelmet erre a szempontra. A Régiók Bizottsága azt javasolja, hogy az Európai Bizottság tagállamokban működő képviseleteit bízzák meg a kellően kiterjedt és sokrétű tájékoztató tevékenység megszervezésével.

26. Az RB azonban hangsúlyozni szeretné, hogy a bővítés követően a regionális és helyi önkormányzatok közötti együttműködés szorosabbá vált, és az általuk létrehozott szervezetek és hálózatok aktívabbak lettek. E csoportok a konzultációs folyamat során komoly érdeklődést mutattak, és előadott álláspontjaikat gyakran igen alaposan kidolgozták.

27. Az európai bizottsági közlemény kijelenti továbbá, hogy „Nem pusztán stratégiára, hanem fellépésekre, konkrét, látható fellépésekre van szükség a régió előtt álló kihívások megválaszolásához. Cselekvési tervében a Bizottság hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak és más érdekelt feleknek kell a vezető partnerek felelősségét vállalni konkrét prioritási területeken és zászlóshajó projektekben ...”

28. A Régiók Bizottsága szeretne rámutatni arra, hogy ez a kívánság a stratégia első jóváhagyási stádiumában nem teljesült. A cselekvési tervben a prioritási területek végrehajtásának felelősségét elsődlegesen a tagállamokra ruházták. Regionális szintre csupán a 15 prioritási terület egyikét helyezték. Ez a regionális turizmusra vonatkozó politika kialakítását érinti, ahol a koordináció feladatkörét Mecklenburg-Vorpommern tartományra ruházták. Ugyanezen a prioritási területen belül az egészségnevelés feladatkörét az Északi Dimenzió közegészségügyi és szociális jóléti partnersége kapta. A cél az, hogy a prioritási területek alá tartozó feladatok végrehajtása az Európai Bizottsággal szoros együttműködésben történjen.

29. A régióknak a közlemény elfogadásának időpontjában nem szántak vezető szerepet a 78 zászlóshajó projekt egyikében sem, pedig éppen a zászlóshajó projektek azok, ahol a régiók jelentős szerepet játszhatnának. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy amennyiben a jövőben zászlóshajó projektekről születik döntés, a regionális és helyi önkormányzatoknak meg kell adni a lehetőséget arra, hogy végrehajtásukban aktív szerepet játsszanak.

A stratégia végrehajtása

30. A Régiók Bizottsága megjegyzi, hogy a közlemény nem foglalkozik sokat a stratégia végrehajtási folyamatának felvázolásával. A balti-tengeri stratégia kísérleti projektnek tekinthető az újfajta makroregionális stratégiai együttműködés területén, ahol elsődrendű a különböző kormányzati szintek elkötelezettsége és azok összehangolt működése. A Régiók Bizottsága arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy elsősorban a közleményben foglaltak rugalmas, de céltudatos végrehajtására és irányítására helyezze a hangsúlyt.

31. A közlemény a végrehajtás terén háromszintű megközelítést tűz ki célul, ami nagyjából összhangban van a többszintű kormányzás modelljével. A bemutatott megközelítés összhangban van az Európai Unióban alkalmazott közösségi módszerrel. A javaslat a végrehajtást a szokásos uniós eljáráshoz köti. A Tanács kapta azt a feladatkört, hogy az Európai Bizottság ajánlásai alapján kidolgozza a politikát. Ugyancsak az Európai Bizottság feladata, hogy rendszeres jelentéseket készítsen a Tanács számára a stratégia terén elért haladásról. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy a többszintű kormányzás megvalósulásának biztosításához fontos a közösségi módszer alkalmazása. Ez garantálja majd, hogy a regionális és helyi szint részt vegyen a stratégia megvalósításában.

32. Az Európai Bizottságnak a többszintű kormányzási megközelítéssel összhangban kulcsszerepe van a stratégia megvalósításában: „A Bizottság lesz felelős a koordinációért, a monitoringért, a jelentéstételért, a végrehajtás megkönnyítésért és a nyomon követésért. A régió érdekelt feleivel partnerségben előkészíti a rendszeres előrehaladási jelentéseket, és felhasználja kezdeményezési jogkörét a stratégia és a cselekvési terv elfogadására irányuló javaslatok megtételére, amikor csak erre szükség van. A koordinációnak folyamatosan felül kell vizsgálnia, hogyan járul hozzá a finanszírozás felhasználása a stratégia prioritásaihoz.”

33. A közlemény nem tartalmaz semmiféle javaslatot arra nézve, hogy miként lehetne megszervezni az Európai Bizottságnak a stratégia megvalósításával kapcsolatos munkáját. A kiindulópont az, hogy „A programozási hatóságok felülvizsgálhatják az odaítélési szempontokat és megkönnyíthetik a stratégiával összhangban lévő projektek kiválasztását. A Bizottság emellett üdvözölni fogja a programok megfelelő módosításait, ahol ezekre szükség van.” Ebben az a veszély rejlik, hogy mivel az Európai Bizottságnak számos feladatköre van, nem fordítanak majd a szervezeten belül elegendő erőforrást a stratégia végrehajtására. A stratégiához kapcsolódó feladatok kezelésére hasznos lehet több szektort átfogó, munkacsoport jellegű teamek felállítása az Európai Bizottságnál dolgozó tisztviselők közül. Az Európai Bizottságnak olyan alapvető szerepe van a stratégia végrehajtásában, hogy megfelelő erőforrásokat kell biztosítani a számára a tervezés, nyomon követés, koordináció és jelentéskészítés feladataihoz.

34. A végrehajtás harmadik szintje a „partnereket” foglalja magában. A gyakorlati végrehajtás szintje alapvető a stratégia megvalósításához. Az európai bizottsági dokumentum e szintről csupán felületes leírást nyújt. Az alapgondolat az, hogy a helyszíni megvalósítást és ennek szerveit összhangba kell hozni a stratégia céljaival. Az Európai Bizottságnak ebben is döntő szerepe van: „A Bizottság más intézményekkel, a tagállamokkal és régiókkal, nemzetközi pénzügyi szervezetekkel, transznacionális programozási testületekkel és kormányközi szervezetekkel (mint pl. a HELCOM) együttműködésben fogja meghatározni a koordináló szerveket a prioritási területek szintjén és a zászlóshajó projektek vezető partnereit.”

35. Az Európai Bizottság a makrorégiót a következőképpen határozza meg: „olyan, több közigazgatási régiót magában foglaló terület, amelynek azonban elegendő közös problémával kell megbirkóznia ahhoz, hogy az egységes stratégiai megközelítés indokolt legyen”. A meghatározás országok helyett közigazgatási régiókról beszél, így a regionális és helyi önkormányzati szereplők a nemzeti kormányokkal egyenrangúakként képezik a régió alapszerveit. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy a regionális és helyi szereplőknek előkelő szerepet kell kapniuk ebben a folyamatban. A régiók és a helyi szereplők jelentik a polgárokhoz legközelebbi szintet. Ha érzékelhető hozzájárulást nyújtanak, az segít abban, hogy a stratégiát közelebb hozzuk a polgárokhoz, ami a siker alapeleme. A polgárközeliség és a hozzá kapcsolt legitimitás a stratégia sikerének elengedhetetlen feltételei. Ezeket az elveket a regionális és helyi szintű szereplőkkel folytatott partnerségben lehet leginkább alkalmazni.

36. A helyi és regionális szintnek emellett alapos ismeretei vannak a balti-tengeri régió körülményeiről és szükségleteiről. A regionális és helyi szereplők régóta folytatnak eredményes együttműködést egymással és a nem kormányzati szervezetekkel is. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a helyi és regionális szereplőknek az Európai Bizottsággal és a tagállamok kormányaival az uniós pénzügyi eszközök és politikák kezelése terén folytatott háromoldalú együttműködésben is nagy tapasztalatuk van. Az uniós politikák területén általában véve is kompetens testületeknek tekinthetők. Azt is meg kell jegyezni, hogy a regionális és helyi szereplők nagy érdeklődést mutattak az érdekeltekkel folytatott konzultációk iránt, és jelentős mértékben részt is vettek azokban.

37. A Régiók Bizottsága reméli, hogy az Európai Bizottság felismeri a regionális és helyi szintű szereplőknek a stratégia végrehajtásában betöltött központi jelentőségét és ilyen irányú lehetőségeiket. A regionális és helyi szintnek mint a többszintű kormányzási rendszer állandó résztvevőjének kulcsszerepet kell adni, amikor az egyes prioritási területek koordináló szerveinek és a zászlóshajó projektek vezető partnereinek a meghatározására és kiválasztására kerül sor.

38. A Régiók Bizottsága megleléssel nyugtázza az Európai Unió költségvetésébe a Parlament kérésére a stratégia előmozdítására beépített előirányzatot. Az RB megítélése szerint az előirányzat – bár a szükségletekhez képest szerény – bátorító kezdet, és reméli, hogy az elkövetkező években növelik majd. Az RB úgy véli, hogy az előirányzatot elsősorban a régiók és a térségben működő számos érdekcsoport cselekvési, valamint a stratégia végrehajtásában való részvételi lehetőségeinek növelésére kellene fordítani.

39. A Régiók Bizottsága támogatja az évente rendezendő fórum elgondolását, de nem gondolja, hogy ez elegendő a stratégia végrehajtásának nyomon követéséhez. A fórumnak nagyobb szerepet kell adni annál, minthogy ott pusztán „találkozási lehetőséget biztosítsanak a stratégia különböző részeiben érintett partnerek számára, beleértve az érdekelt harmadik országokat, a stratégia előrehaladásának felülvizsgálata és nyomon követése, valamint a végrehajtással kapcsolatos ajánlások megtevése érdekében.” A stratégia végrehajtásának felügyeletéhez a helyszíni végrehajtáshoz kapcsolódó konkrétabb nyomon követésre is szükség van. Ezzel összefüggésben át kell gondolni, hogyan lehetne a legjobban biztosítani a különböző intézkedések eredményeiről szóló információk terjesztését. Arra is megoldást kell találni, hogy a balti-tengeri térségre vonatkozó meglévő információkat hogyan lehet úgy összegyűjteni, hogy az elősegítse a stratégiában meghatározott célok elérését.

40. A cselekvési terv sűrűn utal az érdekeltek részéről megnyilvánuló elkötelezettség fontosságára. A stratégia eredményes megvalósításához erős politikai elkötelezettségre van szükség a régióban működő szereplők részéről. A politikai elkötelezettség biztosítása és fenntartása alapvető kérdés. Az Európai Unió balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiáját különleges helyzetben, egy súlyos világválság közepette teszik közzé.

41. A balti-tengeri gazdasági térséget súlyosan érinti a recesszió. Nem is olyan régen a balti-tengeri gazdasági térség még Európa leggyorsabban növekvő régiója volt – most, 2009 júniusában, a cselekvési terv közzétételekor a válság által legsúlyosabban érintett régiók egyike. A válság fennállása olyan tényező lehet, amely hozzájárul a cselekvési terv végrehajtásának felgyorsításához. A balti-tengeri stratégia új elemekkel bővítheti a gazdasági válság leküzdése érdekében tett erőfeszítéseket. Másrészt az Európai Bizottság közleménye azzal számol, hogy a stratégia intézkedéseinek végrehajtásához szükséges időszak az államháztartások válsága miatt meghosszabbodhat.

42. A feltevés, hogy az érdekelték elkötelezettek a stratégia iránt, azon alapszik, hogy a stratégia előkészítése során aktív érdeklődést mutattak. Az elkötelezettséget illetően a tagállamok kormányai kulcs helyzetben vannak: a kormányok tűzik ki a stratégia céljait és döntenek annak irányvonalairól és prioritásairól, de a régióbeli egyéb szereplők érdeklődésének felkeltésében és elkötelezettségének kialakításában is döntő szerepet játszanak. Döntéseikkel a kormányoknak olyan feltételeket kell teremteniük, amelyek az egyéb érdekelték aktív részvételét segítik elő.

43. A balti-tengeri régióban a kormányközi együttműködés érdekében intézményeket hoztak létre. Az északi országok közti, az ötvenes években kezdődött együttműködésnek megvannak a saját szervei, nevezetesen az Északi Tanács és a Miniszterek Északi Tanácsa. A három balti állam között ehhez hasonlóan megalakult a Miniszterek Balti Tanácsa és a Balti Tanács. 1992-ben két olyan szervezet jött létre, amely lefedi az egész balti-tengeri térséget: a Balti-tengeri Államok Tanácsa (CBSS) és az ennek megfelelő parlamenti képviselői testület, a balti-tengeri parlamenti konferencia (BSPC).

Kelt Brüsszelben, 2010. április 14-én.

44. A kormányközi együttműködés fokozásához nincs szükség új testületek létrehozására. Inkább arra van szükség, hogy a meglévő intézményeket hatékonyabbá tegyék, és a balti-tengeri stratégia végrehajtásának színtereként alkalmazzák. A balti-tengeri stratégia egyben új tevékenységi területet is adna ezeknek a szervezeteknek.

45. A parlamenti képviselők közül álló három szervezet szerepe az lehetne, hogy fórumot biztosítson a politikusoknak a balti-tengeri politika megvitatására. Ez hozzájárulna ahhoz, hogy a politikai pártok és parlamenti képviselők elkötelezettebbek legyenek és több érdeklődést mutassanak a balti-tengeri politika iránt, ami a balti-tengeri stratégia végrehajtása szempontjából nagyon fontos lehet.

46. Emellett a balti-tengeri régióban folyó együttműködést elősegítő más szervezetek és testületek is potenciális színterei lehetnek a balti-tengeri stratégia megvalósításának és mindenekelőtt annak, hogy az érdekelték elkötelezettsége biztosított legyen. A balti-tengeri stratégia emellett talán új életre kelthet számos olyan szervezetet, amelynek működése korábban értelmét veszítette.

*a Régiók Bizottsága
első alelnöke*

Ramón Luis VALCARCEL SISO